

KIKÉPZÉS – FELKÉSZÍTÉS

A KIKÉPZÉS-TECHNIKAI SZAKANYAGELLÁTÁS HELYZETE A LÉGIERŐNÉL

Sári Gábor¹

A kiképzés-technikai szakanyagellátás a légierő csapatainál – a légierő fegyvernemi szakkiképzési tevékenysége jellegéből, a fő fegyverrendszereiből, és a kiképzés-technika szervezetben elfoglalt helyéből adódóan – sajátos jelleggel bír, specifikumai olyan problémákat vetnek fel, melyek megoldása egyelőre még nem teljes mértékben megoldott.

Tekintsük át azokat a jellemzőket, melyek a közelmúltig meghatározták és a jelenben is meghatározzák a kiképzés-technikai ellátást a légierőnél:

- 1. A légierő fő fegyverrendszereire történő – repülő, légvédelmi rakéta és radar – szakkiképzés legfőbb jellemzője kiképzés-technikai szempontból, hogy a kiképzés releváns része ÉLES eszközön folyik, (hiszen nincsenek kiképzési repülőgépek, radarok és rakétakomplexumok) s bár a közelmúltig egyes repülőgép típusokhoz léteztek különböző trenaszorók, illetve rakétakomplexumokhoz az ún. akkord berendezés, ezek nem tették lehetővé azt a komplex szakkiképzési tevékenységet, melyet a kor követelményei megkívántak. A légierő pilótái a jelenleg még rendszerben lévő MiG-29-es gépek esetében külföldre jártak szimulációs szakkiképzésre, jelenleg a GRIPEN gépekhez sincs Magyarországon megfelelő szimulátor.*
- 2. A kiképzés-technikai ellátásért felső szinten felelős szervezet – jóllehet mindent megtett a helyzet jobbítása érdekében, de hatáskörébe főleg az általános katonai kiképzés technikai eszközei, illetve a szárazföldi csapatok egyes fegyvernemei szakkiképzéséhez kapcsolódó kiképzési eszközök tartoztak. (mely eszközök nagy része természetesen az általános katonai kiképzés tárgykörei foglalkozásaihoz szükségesek).*

¹ Sári Gábor őrnagy, MH Légierő Parancsnokság, Logisztikai Főnökség-művelettervező főtitisz.

3. *Az MH szintű fegyvernemi főnökségek létezéséig a légierő fegyvernemi csapatai kaptak – főleg szaktantermi- kiképzés-technikai eszközöket (tablókat, metszeteket), ám ezek nagy része elavult, elhasználódott.* A légierő vezérkar megalakulásakor a fegyvernemi főnökségek létrejöttével a kiképzési főnökség juttatott szakkiképzési eszközök fejlesztésére fordítható összegeket a szakkiképzésért felelős három fegyvernemi főnökségnek. Később a szervezeti változások miatt a fegyvernemi főnökségek integrálódtak a logisztikába, illetve a hadműveletbe, a kiképzési főnökségen belül pedig megszűnt az anyagi-technikai tiszti beosztás.
4. A légierő csapatainál jellemző *készültségi és készenléti szolgáltatok* miatt a kiképzésre fordított idő nagy részét a szolgálatban eltöltött órák tették ki, ezen tevékenység pedig természetesen éles eszközökön, valós körülmények között folyt (folyik).
5. *Az üzemeltetői legénységi szakállomány szinte teljes mértékben szerződéses állományú,* ám a kiképző központok csak korlátozottan rendelkeznek a légierő haditechnikai eszközeinek megfelelő kiképzési eszközökkel. Ezáltal a légierő legénységi üzemeltetői szakállománya jelentős részének szakalapozó képzését a csapat hajtja végre, nagyrészt éles eszközökön.
6. *A kiképzés-technikai szakanyagellátásával kapcsolatos felsőszintű változások nem képződtek le a légierőnél.* Míg a szakanyagellátás felsőszintű szerve a **HM-HVK HDM CSF**-ről az **MH ÖLTP**-re került, addig a légierő parancsnokságon a *kiképzés-technikai szakterület a kiképzési főnökség szervezetében maradt,* ám ott sem önálló beosztásként, hanem megbízással. A légierő csapatainál sem a logisztikai zászlóaljknál, sem a kiképzési szerveknél *nincs kiképzés-technikai anyagellátói beosztás,* a szakanyagok gyakran együtt vannak kezelve a humán szakanyagokkal. Ez az állapot természetesen vezetési és koordinációs problémákat is felvet. Az A4 főnök év végi beszámoló jelentésében ezért nem szerepel a kiképzés-technikai szakanyagellátás helyzete, a kiképzési főnökségnek nincs jelentési kötelezettsége az MH ÖLTP felé, a HM HVK HDM CSF-nek pedig nincsenek eszközei a problémák megoldására. (Esetleg továbbíthatják a jelentéseket az ÖLTP felé is).
7. *A logisztika és kiképzés közötti kapcsolattartásért a légierő parancsnokságon a logisztikai szakkiképzés koordinálásával, tervezésével megbízott személy felel.* Feladata a kiképzési elvekben,

ciklusokban, rendszerekben bekövetkezett változások figyelemmel kísérése, ezek adoptálási lehetőségének vizsgálata, javaslat-tétel a logisztikai kiképzési rend ennek megfelelő változtatására, ám kiképzés-technikai tekintetben nem kompetens, hiszen a logisztikai szakállomány szakkiképzésében az éles eszközök a fő szerep.

8. ***Kiképzés-technikai szakkiképzési foglalkozások a légierő parancsnokság szervezésében kiképzés-technikai szakállomány részére nincsenek*** (hiszen nincs is kiképzés-technikai szakállomány). A kiképzés-technikai szakanyagok tárolásával, nyilvántartásával megbízott személyek gyakran nem ismerik a tárolt eszközök, készletet, annak elemeit, így nem is tudják pótolni a megsérült, elhasználódott, eltűnt darabokat.
9. Pénz hiányában a ***csapatfejlesztések elakadtak***, a fegyvernemi szakkiképzés anyagi-technikai támogatására évek óta alig egy-két eszköz érkezett központilag.

A feltüntetett problémák enyhítésére a következő javaslataimmal szeretnék hozzájárulni:

1. ***Minden új eszköz vásárlásakor figyelembe kellene venni, hogy létezik e hozzá kiképzési változat, vagy kiképzés-technikai szakanyag (szimulációs program, kiképzési eszközkészlet, makett, tabló).*** Ennek hiányában tárgyalásokat lehetne folytatni a gyártó céggel – amennyiben lehetőség van rá – ezek gyártási lehetőségéről. Nem hiszem, hogy hosszútávon nem érné meg a kiképzés-technikai eszközök használata, nem beszélve arról, hogy ezekkel az eszközökkel olyan feladatokra is fel tudjuk készíteni az állományt, melyekre valós körülmények között nem, vagy túl nagy kockázati tényezőkkel történhet a felkészítés (a szimulációs programok egyik nagy előnye ez, melyet az iraki hadműveletekre történő repülő harc kiképzés szoftvertámogatottságának sikere bizonyított is).
2. ***Növelni kellene a csapatszintű fejlesztések támogatottságát.*** Amennyiben ez nem lehetséges, akkor a középírányító szerveknél – a légierő esetében a légierő parancsnokságon – kellene újra megteremteni azt a gyakorlatot, mely a 80-as években olyannyira bevált: saját készítésű szakanyagokkal – itt főleg videó, illetve digitális oktatófilmekre gondolok – támogatni a szakkiképzést.

3. ***Meg kellene teremteni az MH ÖLTP és a légierő esetében a szinkront, mely által a szakmai irányítás egyenes vonalúvá válna.*** Megszűnne a kiképzés-technika kettős irányultsága, így mind a tervezés, mind az ellátás, mind a szakkiképzés egyszerűbbé válna.
4. ***Önálló kiképzés-technikai szakanyag-tervezői beosztást kellene létrehozni az A4 főnökségen belül,*** a haditechnikai főnökségbe integrálva. A csapatoknál ugyanilyen módon külön szakanyagellátói logisztikai beosztotti beosztás szükséges.
5. ***A csapatoknál anyagkezelői státuszba tiszthelyettes-képző szakiskolát végzett személyt kellene beosztásba helyezni,*** ki legalább az általános katonai kiképzéshez szükséges kiképzés-technikai eszközökkel tisztában lenne. A szakállomány részére – a felső szintű gyakorlathoz hasonlóan – évente szakkiképzési foglalkozások levezetése szükséges.

Úgy gondolom, a felvetett problémák, kiküszöbölése elősegítené a Magyar Honvédség legfőbb békeidőszaki feladatának, a kiképzésnek professzionista módon történő végrehajtását, a kor követelményeinek megfelelő kiképzési színvonal elérését.